

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: I ker.
 Egy óra. I ker.
 Negyedévre 3
 Negyedévre 4

Felolós szerkesztő:
IFJ. MÓRICZ PÁL.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piacz-utca 47. és 48. szám.

Egyesült ellenzék.

A „Magyarország“ márczius 16-iki számában Bartha Miklós egy tervezetet vázolt az összes ellenzéki pártok szövetkezéséről az alkotmánybontó közös veszedelem ellenében. Nem arról a cikkről óhajtanánk ezuttal szemlélődni, hanem arról a hatásról, melyet a tervezet a Kossuth pártban keltett.

Értjük és sajnáljuk azt a fölháborodást, féltékenykedést, amely a Kossuth-pártnak aránylag leghivatalosabb lapjában, az „Egyetértésben“ és más sajtószerveiben megnyilatkozott. Akkortól ismerjük ezt a hangot, mikor az „Új párt“ zászlót bontott s gyorsan kezdtek szaporodni hívei. E mostani nekikeseredés sem Bartha Miklós személye ellen irányul, hanem az „új párt“ ellen, Bartha Miklóst is azért ütik a vezércikk-hasábok, hogy mert szünt meg ellensége lenni Bánffy-nak.

És ez a legsajnálatosabb. Mert az egykori Bánffynak méltán volt oly makacs ellensége Bartha Miklós is, a Kossuth-párt is, hiszen maga a mai Bánffy is ellensége annak. Ellenben a mai Bánffy egészen más ember, a Bercsényi iskoláját járta meg, ki szín-

tén labanczból lett kuruczczá. A mai Bánffy szabadságharcunk természetes fegyvertársa és a ki csak két önkéntes harcoszt is eltaszit a szabadságharcz zászlója alól, az jobban tudja magán ellenségét gyűlölni, mint hazáját szeretni s többet árt, mint egy ellenség.

Sajnálatos a Kossuth-párt Bánffy iránti ellenszenvének oka. Mert a 48-asok amaz érvelése, hogy a Bánffy programja azért abszurdum, mert az a 48 és 67 összetétele, nyilvánvalólag csak roszindulatu formaságba kapaszkodás és ha ilyesmit a 48-asok elvéként vallának, ugyancsak aláznák magukat, mert azt mondanák ki vele, hogy a maguk erejét is épigy a 48 és Kossuth Lajos formáinak, nimbuszának köszönik és nem annak ami egyetlen létjoga a politikai programoknak; a nemzet kibontakozó erőinek tényleges igényei. És mer e valaki kétséget támasztani az iránt, hogy a Bánffy programjának minden egyes pontja a nemzet mindannyi határozott jogos igénye? Szentesei őket a feltörekvő élet, hogy aztán papiroson állítólag nehéz megrajzolni, azon hadd keseregjenek a rubrikázó szobatudósok.

Büszkeség se tartsa vissza a 48-asokat attól, hogy az „új párt“-tal kezet fogjanak, ha már nem érintette büszkeségüket, hogy Tiszával fogjanak kezet a jogainkat védő obstrukció elnyomására. Hisz lám az oláhokkal is kezet tudtak fogni, tőlük is van vagy kilencz mandátumuk s ez helyes is, mert hazafias célból tették. Bár ennyi elfogulatlansággal fognának kezet a többi ellenzékkel is a Tisza tehetséges személyiségében s oly tehetetlen és telhetetlen pártjában fenyegető veszély ellen.

Sajnálatos, hogy e mindenkép legtehetségesebb párt sok tagját s lapját e kérdésben a fölülkérült féltékenység vezeti. Tény ugyan, hogy a megalakuló Bánffy-tábor a 48-asok közül is sok embert fog magához átvonzani, de viszont átvonzott és fog még átvonzani az ellenzékbe számos oly erőt is, melyet a 48-asok sohasem tudtak volna áthódítani. S a 48-asok nem vallhatják azt, hogy: „ha mi nem boldogíthatjuk az igaz ügyet, hát ne boldogítsa senki“, sőt azt kell hogy vallják: az igaz ügy érdeke föltötte áll a párt érdekének. Bánffy bizonyára nem banná, ha maga egy szál embert sem kapván, a 48-asok abszolút többségre

Debreczen belterülete a XVII. században.

A debreczeni nép ismeretes konzervatív természetével mellett egy új bizonyítékot hozhatunk most fel. Ugyanis a Magyar Gazdaságtörténelmi Szemle, amelyet az Országos magyar gazdasági egyesület a magyar tudományos akadémia és a földmívelésügyi miniszterium támogatásával ad ki, a múlt napokban megjelent január-február kettős füzetében folytatja Zoltai Lajosnak „Debreczen a török uralom végén“ című gazdaságtörténelmi tanulmányának a közlését s egyúttal mellékeli a város XVII. századbeli belterületének ugyancsak Zoltai által szerkesztett térképét. Ez érdekes térkép megrajzolásához alapul egy olyan térkép kicsinyített másolata szolgált, amely Debreczennek legrégebb hiteles térképe a magánlevéltár térképgyűjteményének. Mert az 1770 es évek elejéről származik. Zoltai ennek segítségével és a közlevéltárból elkuatatható összes adatok felhasználásával igyekezett városunk 1660—1690 körül lévő alakját új térképre átvinni. Kutatásai közben arra a meggyőződésre jutott, hogy a város terjedelme, ut-

czáinak, különösen pedig a fő vagy „derék“ utcáknak fekvése, iránya 1690-től 1770-ig alig-alig változtak.

Hiszen ha összehasonlítjuk az 1772-iki térképet egy mostanival, a régi árkokon belől eső város csaknem szakasztott olyan elrendezésű és beosztású, mint a mi napjainkban. Legfeljebb az utcák egyenesebb irányt kaptak, itt-ott megszükültek, másutt kiszélesedtek, a mi természetes következménye volt az 1802 és 1811 évi nagy tűzvészeket követő királyi biztosságok szabályozó törekvéseinek, valamint az újabb időben megindult város rendezésnek kétszáz év előtt is a Csapó, Kiscsapó (Rákóczi) Árokajla (Eötvös u.) között, továbbá a külső Csapó és külső Czegléd (Kossuth) utcák között, nemkülönben a Csemete (Mester) és Hatvan utcák között eső városrészek látszanak a legrendezetlenebbeknek szűk, girbe-görbe és zsák közeikkel. Hasonló volt ezekhez a Belső Boldogfalvának nevezett városrész, amelynek helyéül Zoltai a Várad (Deák Ferencz) utcától Szent-Anna utcáig terjedő részt jelöli meg, ahol most Timár és Vigkedvü Mihály utcák házai sorakoznak nyilegyenes

sorban. Hajdan e helyen apró görbe közökkel elválasztott házcsoportok feküdtek.

Igen jellemző, hogy közigazgatási beosztásunk nagyjában máig is ugyanaz, amilyen a XVII. században volt. Attól eltekintve, hogy a város alsó és felső járásra oszlott (ma rendőri tekintetben van I. és II. kerület) érvényben volt az utcánként való megkülönböztetés is, amelyhez szorosan alkalmazkodott a közterhek (adó és katonatartás) kezelése és a mindenféle rendőri ügy. A felső járáshoz: Csapó, Péterfia, Mester (1690 előtt Csemete) Hatvan és Új-utcák tartoztak mellék utcáikkal együtt. Az alsó járást Czegléd—Varga (Sz. Annával) Várad (előbb Boldogfalva is) Miklós és Piacz utca (Német-tel) és ezek tartozékai alkották.

A török világban kevés kivétellel csak a főutcáknak volt a közhasználatba átmegállapodott, hivatalos aktákban is előforduló neve. A kisebb utcák és a közök vagy egyáltalán nem birtak névvel, vagy ha volt is egyiknek-másiknak neve: ma már meg nem állapítható, melyikre illenek az az elnevezés. E térképen is felrajzolva találjuk: Kiscsapót, Könyvnyomtató közt Dara-

Clayton és Shuttleworth mezőgazdasági gépek bpesti gyárának
 képviselői Debreczen és Hajdúvármegye területére
Bészler és Dávid vaskereskedők, DEBRECZEN, Piacz-utca 7. szám. (Vecsey-ház.)

jutnának. A legutolsó igaz református paraszt se bálná, ha Ugronék eme „rémes klerikálisok“ nemzeti függetlenséget hoznának nemzetünknek. Mert a politikában mindenki annyit ér, a mennyit használni tud. Ha gyűlöletes ember személyünknek kínál hasznót, azt nagylelkűsködően visszautasíthatjuk, de kik jogosultak arra, hogy a nemzetünknek kínál hasznót a maguk szakállára nagylelkűsködően visszautasíthatassák?

Mi, személyünk részéről, 48-as függetlenségi embernek érezzük magunkat, ennek pedig bizonyítékát abban is látjuk, hogy elfogulatlanul testvérünknek érezzük mindenkit, ki atyáink örökét védelmezi.

Bodor Aladár.

Országgyűlés.

Eredeti tudósításunk.

Az ülést Perczel Dezső elnök vezette. Szalay László személyes kérdésben törvényt felszólalása után a napirendre tértek át. Lovászy Marton a javaslat ellen foglalt állást.

Tisza programjával foglalkozik. Minden cselekedete arra vall, hogy a régi szellemet akarja itt meghonosítani. Ezzel a függetlenségi párt szembe száll és mert egyébként sincs a kormányhoz bizalommal, a javaslatot nem fogadja el. (Helyeslés a baloldalon.)

Elnök: Több szónok az általános vitához nincs és így a vitát bezárom. A határozati javaslatok alapján a zárószókra kerül a sor. A sorrend szerint Apponyi Albert grófot illeti a szó.

Apponyi — bizalmatlan.

Apponyi Albert gróf Tisza István gróf beszédere reflektál és kijelenti, hogy bizalmatlankodásának okai nem csupán a kormányzati tényekre vonatkoznak, a melyek különben csekély voltak is jellemzőek. Bizalmatlanságának okai között van a kormányelnök politikai multja is.

Tisza azt mondta, hogy ő a haladást katonai téren is mindig kívánta. Csak azt nem akarta, hogy e kérdést agitáció eszközeül használják fel. Azt hiszi, hogy ez meglepte Tisza Pistát is, mert hisz köztudat,

bost, Kaszákózt, Szent Mihály-utcát, Barátok közt, Burgondiát, Kadas utcát, Liba utcát, Santa közt, Felszer Vargát és Felszer Váradot; de úgy látszik Zoltai sem tudta kinyomozni: hol feküdtek: Szent László, Lázár és Kardos utcák, amelyek a XVI. és XVII. század jegyzőkönyveiben még gyakran előfordulnak. A térképen megjelölve látjuk a város középületeit. Ezek akkor jóval kevesebb számmal voltak s részben olyan rendeltetésük volt, ami manapság már egészen elveszítette jelentőségét. De hajdan nagy szerepet játszottak a város gazdasági és közbiztonsági életében. E középületek csoportjába tartoztak: a nagytemplom, a különálló veres toronnyal (a debreczeni harangtorony), a schola (kollegium) hat parochiális ház, a város háza, a régi kolostor, mely már akkor is a város gazdasági udvarául szolgált; a „szin“ vagy kistemplom; a nagy mézsárszék, a Kardosház s ezenkívül öt utcái csapszék; továbbá az utcái örzőházak, melyek közül nyolcznak a fekvését tünteti elő a térkép. Az árkon kívül állott mostani helyén a külső ispotály.

A régi Debreczent tövis palánkkal meg-

hogy Tisza mindig a legridegebb konzervatívus álláspontján volt a katonai kérdésekben. Visszaemlékezik az 1884-iki nagy katonai vitára, a melyben a nemzeti párt a katonai oktatás megmagyarosítását tűzte ki célul; akkor Tisza azt mondta, hogy a nemzetipárt követelése már tulmegy az 1867-iki kiegyezésen és hogy abszolute megvalósíthatatlan; legfeljebb a magyar nyelv, irodalom és történelem alaposabb tanítását tartotta követelhetőnek és határozottan elítélte azt a törekvést, hogy a hadsereg a nemzeti kultúrával összhangba hozassék. Bizalmatlan a kormány iránt a belügyi politika miatt is, bár a kormány sajtója tiltakozik az ellen, hogy a bizalmatlanságot valamely politikus iránt az illető politikusnak a multjából multjával okolják meg. Kétségtelen, hogy minden államférfiu az ő multjában gyökerező egyéniségének bélyegét rányomja egész kormányzati politikájára. Ha pedig Tisza a multjával ellenkező politikát akar folytatni, akkor ez is ok a bizalmatlanságra, mert ebben az esetben még ki sem forrott politikai egyéniség. Bizalmatlan a kormány iránt a miatt is, mert Tisza hajlandó a 14-ik szakasz alapján is kiegyezést kötni Ausztriával, 1899-ben csak azért nyugodott bele a Ház olyan nagy többsége az 1893-iki határidőnek a 7-ik való kihatását, mert az 1899. évi XXX. törvény garanciát adott arra, hogy az új tarifa létrejötte előtt nem lehet még csak tárgyalni se az új kereskedelmi szerződéseket se. Tisza nem akar nyilatkozni arról, hogy a vámszövetséget hajlandó-e megkötni a 14-ik szakasz alapján, nem nyilatkozik tehát arról, hogy az 1867-iki kiegyezés egyik nagy garanciáját megakarja tartani? Tisza ezzel bizonytalanná teszi még azt a jogunkat is, a melyet eddig bizonyosnak tartott mindenki. Már csak azért is óhajtja a sürgős ügyeknek mielőbbi parlamenti elintézését, hogy e fontos és nagy kérdésben mielőbb mérközhessék az ellenzék a kormányval. (Általános helyeslés.) A király és a nemzet harmoniájáról beszélt még és a 67-nek fejleszthetőségéről és azzal fejezte be, hogy nem fogadja el a javaslatot. (Helyeslés a balközépen.)

Tisza nem enged az — 1867-ből . . .

Tisza István gróf kormányelnök jelenti, hogy semmi kifogása az ellen, hogy az iránta való bizalom kérdését politikai multjának szempontjából bírálják, a multban tett nyilatkozataival szolidaritásban van ma is.

Nincs ideje arra, hogy kutassa Apponyi beszédeit, de arra emlékszik, hogy Apponyi

erősített mély árok vette körül. Erős kőfalakat építeni soha nem állott módjában a városnak; talán jobb is volt reá nézve, hogy nyílt hely maradt. A város árka a török uralom végén is nagyobb részben körülbelől ugyanazt a nyomot követte, amelyen még ezelőtt 30—40 év előtt is övezte a várost s amelynek utolsó maradványai ma is láthatók Erzsébet utcának Miklós utca felől eső végén. Időnként már a XVII. század második felében kijebb tolták itt-ott a sáncot, amint a város népe szaporodott és új házhelyeket osztott ki a tanács. Így például 1657-ben a Kasza közön túl, 1671-ben Péterfia, Csapó és Czegléd utcák végén. De az is megtörtént, hogy az árkot beljebb hozták. Így 1710—20 között a váradutcai kapunál.

A városban szekérrel hét nagy kapun lehetett ki s bejárni. Ilyen kapuk allottak, amelyeket éjjel bezártak s a melyeknek kulcsát este a bíróhoz kellett beadni: Péterfia, Csapó, Szent-Anna, Várad, Miklós, Hatvan és Csemete (Mester) utcák végén. A gyalog közlekedés kényelmére volt néhány „kisajtó is“ az árkon keresztül.

1879-ben olyan pártnak volt a tagja, a mely a honvédséget visszaakarta fejleszteni. A kormány eljárása, hogy felhatalmazást kért, a kereskedelmi szerződések tárgyalására, nincs ellentétben az 1899. évi XXX. t.-cikkkel.

Nekünk a saját érdekünkben sincsen szükségünk garanciákra.

Azok a csalódások, a melyek 1867. után bekövetkeztek, csak másodrendűek; 1867-ben örömmámorban volt az egész ország és tulajdoson sokat remélt. De ha azt látjuk, hogy ellenünk fordulnak, akkor ez egy okkal több arra, hogy annál erősebben ragaszkodjunk az 1867-iki kiegyezéshez. (Taps a jobboldalon.)

Az elnök tíz percze felfüggeszti az ülést.

Szünet után.

Szünet után a benyújtott határozati javaslat alapján Holló Lajost illette a zárzó.

Holló Lajos nagyon röviden okolta meg a határozati javaslatot, a mely szerint halassza el az indemnitás tárgyalását a ház miadaddigra, a mig az 1903-ik évi állami kiadások és azok fedezéséről törvényesen nem intézkedtek.

Szavazásra került a sor. A ház többsége elvetette a határozati javaslatokat és a törvényjavaslatot általánosságban elfogadták.

Elfogadták a javaslatot.

A részletes vita következett.

Lukács László a czimnél indítványozza, hogy az indemnitás junius végéig szójjon, tehát két hónappal meghosszabbítsassék.

A ház elfogadja a módosítást.

Az első szakaszra tértek át.

Kubik Béla kérde, hogy mi lesz a czimmel?

Elnök: Már megszavaztuk! Senki sem kíván hozzászólni.

Kubik: Kéri a jövőre nézve, hogy hangsabban olvassanak a jegyzők.

Nessi Pál és Justh Gyula szerint a dolog egy kérdéssel megoldani nem lehet.

Még a részleteknél történt több apróbb-csepróbb felszólalás.

Az adóhátralékosokról.

Lukács László pénzügyminiszter kijelentette, hogy az adótartozásoknak három részletben való fizetését megengedik. Ha szóbelileg kéri is a halasztást adózó, akkor is megengedik. Egyébként külön törvényszakaszban fog intézkedni.

A város sáncán kívül, a város körül az idomtalan alaku, minden mérnöki szabályosság nélkül felfogott temetők, szőlőskertek és szérus kertek terültek el. A czegléd-utcai kisajtó előtt feküdt a „nagytemető.“ A csapó-kert előtt a csapó-utcai, a péterfiai kaputól jobbra, körülbelől Homok, Nyil és Kut utcák helyén a péterfiai temetőt látjuk.

Csemete és Hatvan-utca kapui között Csap és Vendég-utcák helyén volt a régi Szent Mihály-utcai temető s kijebb egy másik a Csige-kert megett. A város délkeleti sánca előtt is feküdt egy temető, melyet Boldogfalvai temetőnek neveztek. Területének egy részén épültek a Teleki-utca déli szélén lévő házak. A kertek közül már akkor is megvoltak: a Csemete (Vén), Liba, Csige, Kötöshidja melletti, Villangó (Turós), Hatvan-utcai, Töczó melletti, Téglás, Varga, Miklós-utcai, Német-utcai, Boldogfalvai, Csapó-utcai szőlőskertek, valamint a Homokkert, Antalhegy, Kékfüveshegy és Jérikó nevű részekkel.

Ime ez a kis térkép is mutatja, milyen konzervatív város Debreczen!

Ezután a Ház a felhatalmazási javaslatot részleteiben is elfogadta és ezzel az ülés véget ért.

Vármegyénk és közelvidéke.

Megyegyűlés. Hajdúvármegye köz-törvényhatósági bizottsága, ma, szombaton délelőtt 9 órakor rendkívüli közgyűlés tart *Domahidy* Elemér főispán elnöke alatt.

A szabadságünnepe Hajdunánáson. Még mindig érkeznek a lelkes tudósítások a vármegyéből és a közel vidékről, hogy a jó magyar nép miként ünnepelte a szabadság ünnepét, márczius 15-dikét. Hajdunánáson f. hó 15-dikén, délután történt az ünnepség. A várost föllobogózták, az utcákat zenekarok járták be. Az iskolák ünnepeket. A református templomban ünnepi istentisztelet volt. A szabadban tartott ünnepen a városi daloskör énekelt és Rákosi Viktor beszélt ötnegyed órát. Leginkább a mai politikai viszonyokkal foglalkozott. Utána Deák Ilonka szavalt, majd Brassay Károly tanár mondott beszédet és indítványára Rákosi Viktornak és a Kossuth-pártnak bizalmat szavaztak. Este az összes körökben lakoma volt s az iparosok bálja fejezte be az estét.

Iparosok bálja. A hajdunánási iparos olvasó kör, az iparos dalárda közreműködésével, zártkörű táncmulatsággal egybekötött hazafias estélyt rendezett márczius 15-dikén. Az estély tekintetel a jótékony-célra, igen szépen sikerült. Résztvettek asszonyok: Alföldi Gáborné, Balogh Miklósné, Balogh Lászlóné, Bardóczy Jánosné, Baksi Péterné, Balogh Sándorné, Borbély Jánosné, Csohány Imréné, Csontos Jánosné, Cser Gáborné, Dombi Miklósné, Daróczy Sándorné, Deák Ferenczné, Gyulai Gáborné, Gál Sándorné, Gál Lajosné, Jarabin Ferenczné, Kéki Mártonné, Körtvélyesi Sándorné, Kobzos Sándorné, Kovács Imréné, Kéki Antalné, Kócs Gáborné, Kócs Balázné, Lente Antalné, Margitai Andrásné, Máró Istvánné, Magi Miklósné, Mikó Gyuláné, Macher Antalné, Mikó Balázné, Nánási Istvánné, Nagy Imréné, K. Nagy Mártonné, Nagy Mihályné, Penzes Miklósné, Perka Mihályné, Penzes Ferenczné, Péter Gáborné, Pálfi Miklósné, Reszegi Sándorné, Szalkai Andrásné, Szathmári Sándorné, Sallai Lajosné, Steierkauf Mátyásné, Sebestyén Andrásné, Snopper Gyuláné, Szabó Miklósné, Timári Antalné, Takács Istvánné, Varga Sándorné, Zudar Dezsóné. Leányok: Alföldi Katicza, Bardóczy Katicza, Baksi Zsófia és Juliska, Csohány Klárka, Csujka Klárka, Csontos Zsófia és Zsuzsika, Csegöldi Zsuzsika, Debreczeni Zsófia és Mariska, Deák Juliska és Ilonka, Gál Mariska, Gömze Katicza, Gál Mariska és Juliska, Gál Zsuzsika és Katicza, Gyulai Mariska, Kovács Zsuzsika, Káldi Juliska, Kéki Zsuzsika, Káldi Zsuzsika, Kovács Zsuzsika, Kiss Zsuzsika, Kovács Juliska és Zsófia, Kócs Juliska, Kócs Katicza, Mikó Klárka és Juliska, Magi Mariska, K. Nagy Rózsika, Nyakas Zsófia, Nagy Klárka és Mariska, Nagy Juliska, Papp Zsuzsika, Perka Katicza és Sárka, Pálfi Zsófia, Penzes Katicza, Reszegi Zsuzsika, Szathmári Juliska, Sebestyén Klárka, Sebestyén Katicza, Timári Ilonka, Tompa Zsuzsika és Mariska, Takács Klárka, Timári Zsófia, Török Mariska, Váradi Mariska. Végül megemliti tudósítónk, hogy a rendezőség a felülfizetőknek ezután is köszönetet mond.

Jászai Mari a főrabbinál.

— Érdekes látogatás. —

Jászai Mari, a nagyszony, aki nemrég Debreczenben ragyogtatta művészetét, jelenleg a kedves Szegeden időzik és mint kiváló laptársunk, a Szegedi Napló írja: Jászai Mari meglátogatta ma dr. Löw Immanuel főrabbit. Ennek az érdekes látogatásnak az előzményei is érdekesek. Ugy egy szóra el se mondhatjuk. A felkesedés vitte oda. De a látogatást ez még nem magyarázza meg. Hát azon kezdjük — ami egyebként nem ujság — hogy a jóért, a nemesért, a magasztosért, a kiváltságosabb lelkék között is csak kevesen tudnak oly igaz hűvöllettel rajongani, mint Jászai Mari. Csodálatos inspirációkra képes nagy kedélye megérzi a szép gyönyörűséget ott is, ahol más szem csak a megszokott formákat látja. És bármit érez is, azt mindig magyarul érzi, azt mindig a magyarság szempontjából. Ez nála nem elfogultság, hanem a lelki tökéletesség, amely a nagy művészeket és nagy költőket apostoli munkálkodásra bírja. Mindezt pedig nem a nagy művésznő feidicsőítésére mondjuk, hanem azért inkább, hogy egy sajtóságon érdekes levelehez — amely ezt a látogatást megelőzte — magyarázó gloszának csatoljuk. A levelet dr. Janovics Jenő igazgatónak írta, amikor a mostani vendég szereplés miatt tárgyalt vele. Színeszeti dogokról ugyan kevés volt benne, annál több a szegedi főrabbinól, akinek a szent beszédeit éppen akkortájt olvasta a nagyszony. Hogy ezek az egyházi prédikációk milyen hatást tettek reá, azt legjobban mutatja az említett levél itt közölt töredéke:

„Kérem továbbá, hogy keresse föl azt a nagy, fényes lelkű magyart, dr. Löw Immanuel főrabbit és mondja meg neki; hogy személyesen megyek el hozzá, hódolattal köszönni meg neki szent beszédeit. Valóban szent beszédek ezek. Megszenteli őket a lángoló hazaszeretet, amire ma nagyobb szüksége van a magyarnak, mint a mindennapi kenyérre. Azt kérem, hogy városról- városra, faluról-falura kellene zarándokolnom és ezeket a beszédeket a magyarul értő emberek fülébe, lelkébe, a vérebe beleimadkozni, az angyalok trombitájával beleharsogni s ha masként meg nem értik, tüzzel belejük égetni, mert soha sem volt a magyarnak akkora szüksége arra, hogy hazáját szeresse, mint most. Hogy is lehet az, Uristen, hogy amíg egy akkora hazafi él közöttünk, mint Löw rabbi, annyi talpnyaló, önző érdekhajhász nem bujik még szegyenletében a föld alá. Széchenyi István képe az én oltárom. Mondja meg kérem Löw rabbinak, hogy még az ő képét függesztem melléje, hogy lelkem mindennap lerója iránta tisztelem köteles adóját.

Meg akartam mindezt neki magának írni, de valójában nem tudtam, hogy kezdjem el, mert a lelkem mindig a tollam előtt röpködött és tulszárnyalt minden földi kifejezést. Azért határoztam el azt, hogy szóval mondom el nekí háladádomat.”

Ma aztán meg is tette. Beváltotta ígéretét. Meglátogatta a főrabbit.

Mi az ujság?

Egy pár keztyű miatt. Az aradi Maros-parton járkáló közönség tegnap délután egy fiatal varróleány öngyilkosságának volt tanuja. Az érzékenységet halottja ez a tizenhét esztendősen, kicsinyes ok miatt dobta el magát az életet, melyet még csak ezután ismert volna meg. Egy pár kez-

tyűt veszített el, amit a főnökje bizott reá, ezt vette annyira a szívére, hogy a halálba ment. Délután, fél öt óra tájban egy közép termetű, barna haju, csinosan öltözött fiatal leány jelent meg a nyári színház mögött levő Maros-töltésen. Egy ideig izgatottan sétált, azután gyorsan levetette magáról a kabátját, sálját meg a keztyűjét, körülnézett, hirtelen lefutott a töltésről és a sarkantyúnál, ahol legmeredekebb a part, a Maros vizébe ugrott. A parton többen járkáltak, több munkás dolgozott ott és mintegy kétszáz diák labdázott a közeli játéktéren. Amint észrevették, hogy a leány leszaladt a töltésről, tüstént a partra rohantak, hol hajmeresztő látványnak voltak tanui. A szerencsétlen leány éppen akkor a Maros közepén felbukkant a víz alól, segítségre tárta karjait, azután megint alámerült. Itt a legmélyebb a Maros vize és folyása a leggyorsabb sodrásu. A rohanó ár örvénylő vizébe temette a halálraszánt leányt.

51 eseléd harmadfél év alatt. A főváros egyik uriaszonyának (mondjuk: egy kereskedelmi utazó feleségének) nagy az ő hite a saját kerületében s ezt úgy szerezte, hogy harmadfél év alatt 51 eselédje volt. Rövid szolgálat után mind elpofozta őket. A napokban azonban megjárta. Egyik új eselédjét az elszegődés után fél óra múlva már megnyakalta. A tenyeres-talpas leányzó azonban visszafofozta. Az asszony ezen úgy elhült, hogy a leányt följelentette az illető kerületi kapitányságnál. Mivel azonban az asszonyt minden eseléd ismeri s aki nem ismerné, annak elmondja a többi eseléd, hire úgy elterjedt nemcsak a fővárosban, de a vidéken is, hogy most a eselédék formálisan bojkottálják s aranyért sem jut eselédhez.

Kölcsönös bemutatkozás. Szegeden történt. Hetivásáros napon, amikor csak úgy hemzseg az utcán a nép, unos-untalan beleütődik egyik-másik alak a polgártársába. Ilyenkor aztán kölcsönös bocsánatkérés, avagy leszidás következik.

Fényes czilinderű, jól vasalt nadrágu ur haladt a Kárász-utcán. Elért a kenyércsüvegig, ott be akart fordulni a sarkon. Arról pedig egy jóképű magyar, keshedt, szakadozott szűrben, kezében jófajta meggyfából, urias lassúsággal a Kárász utcába akart térni. Ahogy báméskodik, nem vette észre az elfordulni akaró urat s egymásnak mentek, — s az ur czilindere a földön hevert. Rákiáltott az atyafira:

— Barom! Ostoba!

Emez csak nézett s aztán furfangosan mosolygott. Kivette a garasos pipát a szájából, úgy mondta:

— Engöm mög Kispál Istvánnak hívnak.

Rakásra ölnék minden magyart. Pánczéleseh községben a több százfőre menő oláhság márczius 15-ére veszedelmes zendülést tervezett. Az esetről a következő részletes tudósítást írják: Pánczéleseh község román ajku lakossága már hónapok óta gyűléseket tartott a román iskolában, hol a tanító fanatizáló beszédeket tartott nekik. Ezeknek a beszédeknek az volt az eredménye, hogy a románok folytonosan azt hangoztatták, hogy inkább rakásra ölnék minden magyart, semhogy a „Talpra magyar” elszavalását megengedjék, mely szerintök ellenük van irányítva. Az utóbbi napokban a falu intelligenciájából, ha valaki

Mandel és Társa

czég Piacz-u. 44. szám. Ajánlja a tisztelt közönség figyelmébe **saját műhelyében készült**, valamint a most érkezett **tavaszi ujdonságait** női, férfi és gyermek cipőkben, miért is ne kimélje senki a fáradságot, mert jelenlegi raktárunk a legtökéletesebb választékot nyújtja, a legolcsóbtól a legfinomabb kivitelig.

Mérték szerinti megrendelések a saját műhelyünkben készülnek!

az utcán megjelent, folytonos szóbeli inzultusoknak volt kitéve. A románság mindenfelé azt hangoztatta, hogy a takarékpénztárt megtámadják és az „írásokat“, kötvényeket, váltókat széttépik. Tizennyolcz környékbeli falu lakosságát szólították fel, hogy menjenek és segítsenek a zendülésben. Szöke Albert tanító 13 án táviratilag értesítette a vármegye alispánját az esetekről és sürgős segítséget kért a már fenyegetőleg viselkedő oláhsággal szemben. Az alispán intézkedésére Kolozsvárról egy csendőr hadnagy lett kirendelve és a közeli őrökből összevonva 40 csendőr szállotta meg a falut. Azonkívül tekintve a mindenfelől Pánczélcehre menő oláhságra, a szamosújvári huszárságot is készenlétre szólították föl és a csendőrök a falut elzárták. Ilyen elővigyázó intézkedések mellett tartotta meg hazafias lelkesedéssel ünnepélyét a magyarság. A lázítók ellen a csendőrség a nyomozatot megindította. De mit szól mindezekhez Tisza István ur?

Agyonlőtte az őrvezetőjét.

— Gyilkosság a kaszárnyában. —

A 101-ik gyalogezred békés-csabai kaszárnyájának véres szenzációja van. Varga András battonyai születésű őrvezetőt agyonlőtte Krisztai Traján 6 ik századbeli közember. A gyilkosság részletei a következők:

Krisztai Traján, temesmegyei gerebenzi illetőségű legény még 1900-ban önként soroztatta be magát katonának és mindjárt be is vonult a békéscsabai 101. gyalogezred 6-ik századába. De az önkéntesen bevonult katonával ugyancsak sok baja akadt főlebbvalóinak. Egyre-másra követte el a vétségeket, amikért persze kijárt neki a büntetések egész halmaza. Ezt aztán végleg kihozta sodrából a vad legényt és egyszer ki is fakadt, hogy ha ez így megy tovább, előbb-utóbb **lelővi a főhadnagyot**. A főhadnagy, akit lelövésse fenyegetett Angster Rudolf volt. Meghallotta ezt Fekete káplár és jelentést tett Krisztai fenyegetéséről. Krisztait elővették és mikor a kihallgatás alkalmával a káplár tanúságot tett erről, Krisztai odaugrott hozzá és úgy arczul ütötte, hogy az elesett. Ezért két évi várfogságra ítélték.

Három hét előtt telt le a büntetés és ekkor visszakerült századához. De már az első napokban oly rosszul viselte magát, hogy a századparancsnok kénytelen volt őt többször egyes fogsággal büntetni. A napokban összeveszett Varga András freiterral, a ki följelentette ezért. Krisztai bosszút forralt. Hétfőn aztán a déli menázsiosztásnál ismét összeveszett Vargával. Keveselte a zupát. Ektelen káromkodásra fakadt, mire Varga csendesesen megjegyezte:

— Más sem kapott többet.

Erre Krisztai még nagyobb dühbe jött és fenyegetőleg mondta Vargának, hogy vigyázzon magára, mert baj lesz. Krisztainak vártára kellett mennie s kikapta a szokásos egy darab éles töltést. Ezt magához vevén, kikéredzett a káplártól s egy egy félreeső helyen megtöltve a fegyvert, visszatért a szobába. A várta már készen állott, Krisztai azonban nem csatlakozott, hanem az ablakmélyedésbe húzódott. Villámgyorsan lekapta válláról a fegyvert és **27 ember szemeláttára lelőtte Varga Andrást**. A szerencsétlen ember csak ennyit mondott:

— Jaj, hozzatok orvost!

Azzal összeesett és meghalt. A golyó baloldalán ment be és szíve tájékát keresztül furta, még a jobb karján is áthatolt. A gyilkost nyomban letartóztatták és börtönbe

kisérték. ahol két szuronyos baka őrzi. Délután hallgatta ki Pogledics Imre főhadnagy. Tettét nem bánta meg — **ugymond — megfontolva cselekedett.**

Varga András freiter Battonyán lakó szüleit táviratilag hívták fiuk ravatalához. Szerdán délelőtt fényes katonai pompával temették el a freitert. A zászlóalj egész tisztikara kivonult a temetésre.

Párbajozó testvérek.

— Az asszony miatt. —

A párbajkrónikák történetében csaknem egyedül áll az a párbaj, a melyet tegnap délután akart vivni két testvér a köruti Arlow-féle vívóteremben. A testvérek vérontását szerencsére megakadályozta az anya gondoskodása, a ki a párbaj előtt kétségbeesett levelet küldött a rendőrségre, a melyben kérte az ügyeletes tisztviselőt, hogy mindenáron akadályozza meg a két fiának a párbaját, amelyet délután három órakor akarnak megtartani a köruti Arlow-féle vívóteremben.

A rendőrségnek két detektívje el is ment a párbaj színhelyére s mikor a testvérek már felöltöztek, illetőleg levetkőztek a páros viadalra, közbelétek és megakadályozták a vérontást.

A párbajról és annak előzményeiről tudósítónk a következőket írja:

Özvegy Loit Józsefnének két felnőtt fia volt, foglalkozásra nézve mindketten gépészmérnökök. Az egyiket Samunak hívták s nőtlen volt, a másikat Endrének hívták és két év előtt vett nőül egy Tomashek Helén nevű bécsi hölgyet, aki azonban megunta ezt a házasságot és a sógorához, Loit Sámuelhez menekült.

Ez a dolog roppant bántotta Endrét. Sajnálta a feleségét is, meg az ismerősök suttogását is meghallotta és elhatározta, hogy akárhogy visszaszerzi a feleségét. Mult héten azután a Vigszínház előtt meglátta a feleségét, amint karonfogva sétált az öcsével. Megállította őket és kérdőre vonta az öcsését. Az hevesen válaszolt, mire a férj inzultáltatta. A dolgot azután mindketten lovagias utra terelték.

Két urileány tűzhalála.

Tűzvész egy leányiskolában.

Az ujlaki polgári leányiskola igazgatójának a névnapját akarták ünnepelni. A leánykák egy teremben öltöztek s vidám csacsogás, nevetgélés között öltötték fel a groteszk-kosztümöket. A hajukat is bodoritották s ehhez spiritusz lángon melegítették a bodorító-vasat. Egyszerre feldől a spiritusz masina. A láng magasra felcsapott és **belekapott a közelben álló Wipek Irma és Weisz Etel lenge ruhájába**. A leányok rémült sikoltozással rebbentek széjjel, egyik-másik segíteni akart veszedelembe jutott társnőik háján, de a kicsinyek elvesztették lélekjelenlétüket, segíteni nem tudtak s csak azt érték el, hogy **lángot fogott az ő ruhájuk is**.

A két leány a fájdalomtól félőrülten sikoltozott. Perczek multak el, míg a nagy lármára beszaladt a terembe Bencze Juliánna, az iskola szolgálója,

a ki keserves munka után eloltotta az eleven fáklyákat.

A két leány rémes égési sebeket szenvedett. Bencze Juliánna is összeégett.

A mentők Wipek Irmát a Margit kórházban, Weisz Etelt a zsidókórházba vitték. **Mind a két leány haladoklik** s lehet, mire e sorok napvilágot látnak, elszállott már ártatlan lelkük. Wipek Irma 15 éves, Weisz Etel 14.

Egyházi élet.

Az istentiszteletek a r. kath. templomban márcz. 20-án, mely böjt V. vasárnapja, a következő sorrendben fognak tartatni: Délelőtt szent misét mond 6 órakor Ruzska Zoltán, 7-kor Szabó István, 8-kor egyik kegyesrendi tanár, melyen a főgymnasiumi ifjuság vesz részt, 9 kor az ünnepélyes nagymiséét dr. Wolafka Nándor v. püspök, prépost, plébános tartja a segédlettel s az után Pák Emil prédikál, 11-kor misézik Molnár Kálmán Dezső h. igazgató, melyen a Svetits-zárda s az elemi iskolák növendékei vesznek részt. Az 12 óras misét mondja Nyári Ignác. Délután 1/23 kor kereszténytanítás, tartja dr. Wolafka Nándor v. püspök, prépost, plébános. 3-kor keresztényjátogatás, utána szent olvasó. 5 órakor a Szent József társulatának hónapos ajtatóságát tartja dr. Wolafka Nándor püspök. Szt. beszéd, körmenet, lytánia.

Az ázsiai világháború.

Japán támad, az orosz hátrál.

Arról jön hír, hogy a japánok három sereget gyűjtöttek m. r Korea északi határán. Mindegyik sereg 60—70.000 katonából áll. Minden órában várható a jelentés, hogy e hatalmas seregek betörték Mandzsuriába, hogy mire Kuropatkin s a megjósolt orosz százazrek a harcztérre érkeznek, pusztulással és csatavesztésekkel álljanak szemben.

A 70 000 főből álló japán hadtest Észak-Koreában 80 kilométernyire a Jalutól várja a parancsot, hogy betörjön Mandzsuriába. Egy másik, ugyanily erős hadtest most gyülekezik Genzainál, a harmadik Szöul körül áll. A két utóbbi hadtest ma-holnap kezdi meg a menetelést a Jalu-folyó felé. Héttőre várják a japán csapatoknak Niucsvangnál a partraszállását. Niucsvangban kiűtött a pánik. A japánok támadását héttőre várják.

Oroszország Korea ellen.

Oroszországnak az a nézete, hogy az a szerep, a melyet Korea Japánnal szemben játszik, Koreát hadviselő féllé tette, mert megsértette a semlegességet.

Ujabb támadás Port-Artur ellen.

Port-Arturból jelentik, hogy ott minden órában a japán flottának egy újabb támadását várják azon czélból, hogy csapataikat és útegeiket Port-Artur mellett partraszállíthassák. Strekelberg báró, a vladivostoki hajóhad volt parancsnoka, a ki betegsége miatt vált meg állásától, kijelentette, hogy csodálkozik afölött, hogy a japánok Port-Arturt bombázzák, holott ez az erőd bevehetetlen, valamint lehetetlen az erőd környékén a partraszállás.

No no. A japánok már egyszer bevettek ezt a bevehetetlen erődöt.

Fog- és körömkefék igen olcsón

kapható NAGY ANDRÁS keztyü- és kötszer gyárában DEBRECZEN, Kistemplom-bazár.

disztermében tartandó „Protestáns Estélyen“ szerepelt volna költemények felolvasásával, ez azonban elmarad. Táviratozott a költő, hogy kis gyermekeinek a betegsége miatt nem jöhet. A Szabolcska Mihály debreczeni tisztelői sajnálattal fogadják ezt a hir.

— **József napja.** Ma a Sándorok után a Józsefekre került a sor, akiket nem kisebb buzgalommal fognak üdvözölni ma, mint tegnap a Sándorokat. Mindjárt a város fejénél kezdődik a köszöntés: Kovács József polgármester, Tóth József ny. tanár, Dicsőfy József lelkész, Csobán József egyházi pénztáros, Stern József kefégyáros, Szabó József ny. főszámvevő, K. Kis József tanár, dr. Erdős József főiskolai rektor, Nagy József tanítóképző tanár, S. Szabó József tanár, Kernhoffer József bankigazgató, Szedlák József nagyiparos, Hoffmann József vizsgálóbíró, Szalay József és dr. Bakó József táblabírók, dr. Kovács József ügyvéd, Szentgyörgyi József adónyilvántartó, Kerékgyártó József tanító, Fodor József építőmester, dr. Hutiray József orvos, dr. Ujfalussy József kórházigazgató, dr. Weisz József ügyvéd, Engesszer József lovaregyleti titkár, Burger József hitközségi jegyző, Gál József számellenőr, Horváth József fogalmazó, Boros József postatiszt, Ungváry József sertésnagykereskedő és Lőw Jóska meg a többi Józsefek.

— **Amerikába hívták lelkésznek.**

Demény Zoltán Ugocsa-Gyulán ev. ref. lelkész. Rendes pap volt itt, de most Amerikába vándorol ki. Pennsylvániába hívták ki az ott települt magyar reformátusok lelkészüknek. Kiss Aron püspök, mint a tiszántuli egyházkerület feje, most adta ki a távozó lelkésznek az elbocsátó levelét.

— **Protestáns estély.** Nagy érdeklődéssel néz az utolsó protestáns estély elé a közönség. Ez az estély azt hisszük, méltó befelyezése lesz annak a gyönyörű sorozatnak, mely a derék theologusok Hittanszaki Önképző társulatának kebeléből kiindulva már második éve rendeznek a legnagyobb érdeklődés mellett. Ime, most tartják az utolsó estélyt ebben a ciklusban s hisszük hogy akik eddig érdeklődtek az ifjak buzgalma iránt, most sem fogják megtagadni tőlök az elismerés koszoruját. Kiváló érdeklődéssel nézünk eléje Futó Zoltán, szentesi ref. lelkész szabadelőadásának. Az arany száju szónok, főiskolánk egykori növendéke „az az igaz tanítvány, aki nem halt meg“ alapigé szerint tartja alkalmi előadását. Szabolcska, az ünnepelelt költő, ki értesülésünk szerint családi körülményei miatt nem jöhet el néhány gyönyörű verset küldött, melyet Erdei Károly olvas föl. Érdekes lesz Sáfány Lajos énekszámja is, ki a „Miatyánkot“ fogja elénekelni. Teleky Janka urleány felolvasással lép föl. Baja Mihály költeményéből szaval. A főiskolai kántus „Vársz-e rám a forrás partján“ című kedvelt dalát éneklie, Tóth Sándor hittanhallgató Farkas Imre, Czinka Panna cz. költeményét szavalja zenekísérellet mellett. Az estélyt s egyuttal az idej sorozatot, Harsányi Pál a társulat fíradhatatlan elnöke zárja be.

— **Debreczeniek az országos gyászünnepélyen.** A fővárosban rendezendő országos Kossuth gyászünnepélyre főiskolánkból is mennek, mintegy 15-en s koszorut is visznek Kossuth apánk sírjára. Az ifjak 19-én éjjel indulnak a szénior vezetése alatt s hétfőn, 21-én térnek városunkba. A Kossuth serlegré adakozások a következőképpen folytak be. Hittanszaki ö. t. 10 kor. Magy. irod. ö. t. 10 k. Felsőbb tanulók olvasó e. 10 k. Gyorsírói egylet 10 kor. Gymn. önk. kör 5 kor.

— **A debreczeni izraelita hitközség** József kir. herceg-utcai tanács-tarmében 1904. évi márczius hó 20. napján délután 3 órakor képviselőtestületi ülést tart. Tárgysorozat: 1. Mult ülési jegyzőkönyv felolvasása. 2. Jegyzőkönyv hitelesítésére 2 tag kiküldése. 3. Előljárási előterjesztés kántor szerződésére tárgyában. 4. Ugyanaz kántornak 600 kor. segély megszavazása iránt. 5. Ugyanaz kántori szakbizottság kiküldése.

— **Szabad iskola.** A szabad iskola szokott helyiségeiben vasárnap, f. hó 20-án d. u. 3 órakor a magyar alkotmányról előadást tartanak: Az Eötvös utca iskolában: dr. Handel Vilma. A Jókai utcai iskolában: dr. Bartha Béla. A Miklós-utcai iskolában: dr. Kardos Samu. A Bánk-utcai iskolában: dr. Rác Lajos. A tanítás ingyenes.

— **Kossuth-Dalkör Kossuth-ünnepe.** „Márczius 20.“ A magyar történelem lapjaira 1894. márczius 20-ika fekete gyászbetűkkel vésetett. Akkor szűnt meg a legnagyobb magyar élni, a milliók boldogságáért egész életét szentelte, fáradt, küzdött és majd egy fél századig a hontalanság keserű kenyerét könyveinek hullása közt ette, míg végre a fent irt napon nemes szive megszünt dobogni. Nem, ő nem halt meg, mert fentkölt szelleme él és élni fog közöttünk örökké évezredekken keresztül, míg egy magyar él e föld tekén. Kossuth Lajos halálának 10 éves évfordulója emlékére a Kossuth dalkör ma este 7 órakor a Törő Imre féle vendéglő nagy termében fényes műsor mellett fogla megtartani, melyre a nagyérdemű közönséget tisztelettel meghívja az elnökség. Műsor: 1. Megnyitó beszéd, tartja dr. Bacsó Dezső dalköri titkár. 2. Emlékgyászkar Tordai Gábortól, előadja a dalkör. 3. Ünnepi beszéd, tartja Erdei Károly theologus. 4. „Szentelt hantok“ Mozsonyitól előadja a dalkör. 5. „Kossuth dala“ Gál Ferencztől, előadja a dalkör.

— **Meghaltak.** Kónya Sándor ev. ref. 7 napos csecsemő, Jakab Gerzonné ev. ref. 45 éves napszámosnő, Putz Antal, róm. kath. 40 éves gőzmalmi munkás.

— **Artézi kút Ohaton.** Az ohati artézi kút fúrása kitünően sikerült. A víz 40 ccentiméterre ugrik föl és pompás zamatu, amint a kútmester jelentette Atzél Géza főmérnöknek.

— **Halálozás.** Vettük a következő gyászjelentést: Mély fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, felejthetetlen jó férjnek, nevelő apának, testvérnek, sógornak és rokonnak BAZSEK LAJOS kéményseprő mesternek és az önkéntes tűzoltó testület őrpáncsnokának folyó hó 17-én, életének 38-ik, boldog házasságának 12-ik évében, Balkányban történt gyászos elhunytát. Kedves halottnak hült tetemei hazaszállíttatnak és folyó hó 20-án, délután 1/4 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint, a Magos-utca 3. számú házunktól, a Szent-Anna-utcai temetőben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent miseáldozat f. hó 21-én, reggel 8 órakor fog az egek Urának bemutatni. Debreczen, 1904. márczius hó 18. Neje: özv. Bazsek Lajosné, szül. Fretinák Mária. Nevelt gyermeke: Tóth Jolánka. A temetést Gebauer K. temetkezési intézete rendezi.

— **Szerenád a polgármesternek.** Az este Kovács József polgármester Hatvan utcai házában szerenádott adott a városi dalegylet. A polgármester ma délben ebédet ad, amelyre az oszlopos tisztviselők és számos városi képviselő is hivatalos.

— **Az új vízszabályozó társulat.** Az érdekelt kigazdák minden ellenkezése hiába való volt. A holdankénti többség megalakította a Tóczó, Kondoros és Kádár-árok szabályozására a társulatot. A gyűlésről el-

távoztak az elkeseredett emberek száza és az a néhány ember elfogadta az alapszabályokat és megválasztotta a tisztikart. Elnök lett Vecsey Imre, alelnök dr. Megyery Pál, választmányi tagok Derecske, Sáránd, Mikepércs és Hajduhadház bírái, Miskolczy Lajos, Horváth István, ifju Kertész István, dr. Magoss György, Oirokocsi Végh János, Németi Sándor, Szabó Lajos, Bíró Géza, Váczy János, dr. Vargha Elemér. Az alakulás ellen az érdekeltek felebbezni fognak, mert az alakulást feleslegesnek, az eljárást törvénytellennek, a megterhelést pedig igazságtalannak tartják. Méltó csodálkozással olvastuk a Debreczeni Ujság tudósításának végén, hogy a közgyűlés az elnöklő polgármester éltetésével ért véget, hiszen akkor már csak alig néhányan voltak jelen, az elkeseredett gazdák átkozódásai pedig nem hallatszottak oda a csizmadia szinből...

— **Megdobálta a vonatot.** Dézsi Lajos homokkerti I. járás 30. sz. a. lakó iskolás fiu merő pajkosságból megdobálta a vasutat és két ablakát beverte. Az üzletvezetőség a pajkos fiut a rendőrségen feljelentette.

— **Rothadt sonka a husplaczon.** Amióta a döghus árusokról lerántódott a lepel, a hatóság is szigorubban teljesíti az ellenőrzést. Így a Dégenfeldt-éren a 12. számú sátorban két sonkát koboztak el a pénteki piacvizsgálat alkalmával dr. Varga Emil kerületi és Steiner Jakab városi állatorvosok. A két sonka a szakértői vélemény szerint piszkos, barnás, bomlásnak indult, rothadt, az egészségre veszedelmes. A rendőrség az orvosi vélemény alapján megindította a kihágási eljárást Busa Józsefné ellen.

— **Ablakbeverő vendég.** Gáti Sándor vendég utca 14. sz. a. lakos nagyon megharagudott Kiss Lajos vendéglősrre, aki a szomszédságban, a 18. sz. a. lakik és dühében beverte az üvegajtaja ablakát. A dühös vendég utca vendéget a káros vendég utca vendéglős feljelentette.

x **Gazdák, ha nagy terméshez akarnak jutni,** Mauthner-féle magvakat vessenek. Idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedése Budapesten, Rottenbiller-utca 33, mindenkinek ingyen megküldi. A kitünően tisztított, legnagyobb csiraképességgel bíró, fajtisza magvak árai alacsonyak. Különösen felemlitendő az impregnált takarmányrépamagvak és a legoemesebb gabnafélék dus választéka.

x **Olajfestészethez** legfinomabb Schönfeld-féle olajfestéstékek, különféle olajok és vásznak. Tájkép és virágminták a leghevesebb festőktől egyedüli nagy választékban Pongrácz Géza papirraktárában Debreczen.

x **Remek szép** uri divat különleges- ségek, angol, olasz és Pichler-féle kalapok, divatos nyakkendők, fehér és színes divat ingek, gallérok és kézelők nagy választékban kaphatók Fekete Jakab uri divat és kalap üzletében.

TÁVIRATOK.

Pártértekezletek.

Az este a Kossuth-párt és a szabad- elvűpárt tartottak értekezletet.

Thaly Kálmán elnökölt a Kossuth-párt ülésén, a mely kimondta, hogy az 1904. évi ujonezjavaslatot nem szavazza meg és a katonai engedményekre vonatkozólag törvényes biztosítékokat követel. Tóth János, Kacsokovics Géza felszólalásai után elhatározta a párt, hogy Lengyel Zoltán támadásaira kiki feleljen a saját tetszése szerint.

Podmaniczky Frigyes elnökölt a szabadelvűpárt értekezletén. Az 1904. évi ujonez-javaslatot természetesen megszavazzák. Nyíry Sándor honvédelminiszter szerint a sorozást az aratás előtt be fogják fejezni.

Anarchista bombamerénylet.

Lüttichben márczius 18-án reggel 3 órakor Lúszeni rendőrbiztos az közbiztonsági rendőrség főnökének háza ellen anarchista bombamerényletet követtek el. Kilenc ember súlyosan megsebesült.

Alapítvány a leszerelés emlékére.

Grodli erdőbirtokos és többszörös milliomos 100.000 koronás alapítványt tett a leszerelés emlékére. Tisza István Feilitzsch Arthur képviselőházi alelnök javaslatára az egész összeget a kolozsvári vakok intézete számára adta.

Az új-párt tagjai.

Az új-pártnak Eötvös Károly, Hock János és Öváry Ferencz lettek a tagjai. Lengyel Zoltán nem fog belépni.

Kortés javaslat.

Két napi tárgyalás után a Ház közigazgatási bizottsága végleg elfogadta a megyei közigazgatási tisztviselők fizetés-rendezéséről szóló törvényjavaslatot.

Lelőtt pinczér.

Bécsből jelenti éjjel a tudósítónk, hogy ott Grimm durgazdag gyáros az este a Molvarth kávéházban lelőtte az őt kiszolgáló pinczért, aki 4 koronát követelt tőle, amivel adósa maradt. A gyáros oly dühös lett erre, hogy előrántotta a revolverét és lelőtte a pinczért, aki szörnyet halt. A gyárost le tartóztatták.

Színház.

Bob herceg huszonötödösöd. Igazságtalanok lennének Felhő Rózsihoz, ha a dicsőségből részt nem juttatnánk neki. Van valami megvesztegető báj az ő viruló ifjúságában, valami nagy vonzó erő az ő pajkos temperamentumában, minek közönségünk nem tudott ellenállani. Aztán még valami. Nem láttunk tőle szerepet, melyet ne odaadással, jó kedvvel és szeretettel játszott volna. Már pedig az olyan művész, aki megbecsüli, szereti közönségét, barátja, szives pártfogóra talál a mi jószívű közönségünkben. Sok derült órát szerzett Felhő Rózsi az ő sajátos, eleven talentumával a debreczeni színházjáró publikumnak, hogyne mutatna ki háláját ilyen nevezetes alkalommal. Sok-sok virág, értékes ajándék és zugó taps fogadta belépője után s a taps minden ének-száma után és a fölvonások között újra meg újra lámpák elé hívta. Látni ezt a zajos, meleg bucsuztatást, mint igazán jó kívánságot, csak azt kívánhatjuk neki, hogy találja fel Aradon azt a meleg érzésű, tehetségét megbecsülni tudó jó közönséget, melytől ebben a hálás szerepében tegnap este látható elfogódással bucsuzott.

(s—c)

Richard. A mai előadást az eddigi óriási érdeklődésből ítélve zsufolt ház közönsége fogja végignézni. A közönség me leg érdeklődését méltán megérdemli az a dicséretes törekvés, amivel a színház III. Richardot, a magasztos, fenséges költészet ez örökkévaló alkotását színrehozza. — A mai ünnepi este előadásában az énekesnők kivételével részt vesz a szintársulat valamennyi férfi és nő tagja. A hatalmas czim-szerep interpretálására Sebestyén Géza hetek óta készül. Szóval a mai színházi est mindenképpen méltónak ígérkezik az igazi művészet és a debreczeni színház művészi hivatásához.

Közgazdaság.

Debreczeni piaci árak. A vásárfelügyelőség jelentése szerint az 1904. év márczius hó 15-én megtartott heti vásárok árai a következők:

	kor.	fill.	kor.	fill.
Buza	16	40	16	80
Kétszeres	14	—	—	—
Rozs	11	80	12	—
Árpa	10	60	10	80
Zab	10	80	—	—
Tengeri	10	20	10	40
Köles	11	60	—	—
100 kg.	kor.	fill.	kor.	fill.
Szalonna sós	128	—	130	—
uj	124	—	128	—
Háj	136	—	140	—
Zsír	144	—	—	—
Kihízott sertés	112	—	114	—
Sertés hus	114	—	116	—
Széna 100 kg.	5	—	4	—
II. rendű	4	—	3	80
Ló felhajtattott	—	750	—	drb.
Elkelt	—	340	—	"
Szarvasmarha felh.	—	920	—	"
Elkelt	—	610	—	"
Sertés felhajtattott	—	—	—	"
Elkelt	—	—	—	"

Szerkesztői posta.

Gyuri. Ha csak egy évi jogot végzett, bár azután ügyvéd mellett praktizált is, nem számít. Ez esetben végezni kell a tanfolyamot. Ellenben, ha a jogot végezte, ekkor csupán a vizsga tevésére van kötelezve.

M. K. N.-Szeben. A „resinári” czimzetes püspökség helyett inkább Szelistyre, a szelistyei szépek bájos falujába protezsálhatna be az »Albina...« Szólhatnál efelől Proca dr.-nak. T—l-féle karácsonyi czikk — eltaláltad — a fiókban dohosodik. Nagyon becses czikk, hanem a mi ujságunknak terjedelmes. A »landskronei« ibolyákból szedjetelek — és küldjetelek N. Emillel. Én ma inkább ama tájról írott könyvem — még mindig nincs megírva, bár munkába vettem — küldök helyette. Üdv.

Aki olcsón, jól, praktikusán és modernül

épitkezni akar

forduljon

BORSODY I. S. építész

irodájához

DEBRECENBEN, Hunyadi u. 21.

Tempomok, városi lakóházak, kastélyok, iskolák, fürdők, gyárak, gazdasági épületek stb. tervezését vagy elkészítését, nedves lakások szárazzá tételét, betonirozásokot vagy bármily építkezési munkákat helyben vagy vidéken **olcsón a legjobb kivitelben elvállal.** Épületekre törlesztéses kölcsönt eszközöl ki. Biztos sikerrel előkészíti a kőműves, kőfaragó és ácsmesteri vizsgára. Építő iparosoknak előnyösen készít terveket, költségvetést stb.

Kitünő uradalmi

TEA VAJ

naponként friss érkezés

1 kilo 1 frt 20 kr.

Fritsch Károly

fűszer- és csemegeáru üzletében

Fötér, a Bika szállodával szemben.

Kitünő borok:

1903. évi homoki asztali	1 liter	26 kr.
1903. „ kövidinka	1 „	28 „
1903. „ kadarka	1 „	28 „
1901. „ hegyi ó bor	1 „	32 „
1902. „ Rizling	1 „	35 „
1901. „ ménesi Siller	1 „	35 „
1900. „ magyarádi	1 „	40 „
1901. „ Buday-féle Rizling	1 „	44 „
1878. „ székelyhidi bakator	1 „	66 „

Kapható: **VÁRAY JÓZSEF**

kereskedésében

Piac- és Simonffy-utca sarok, (városi bérház.)

Klein Sámuel — ezelőtt

Halmágyi Sámuel

női felöltők áruházában
megérkeztek a tavaszi idényre
a legújabb

női- és gyermek felöltők.

Óriási raktár.

Feltünő olcsó árak.

Köhögésben

szenvedő használja a rég bevált, köhögés
csillapító és jóízű

KAISER mell-caramellait.

Bonbon.

2740. közj. hit. bizonyítvány igazolja, milyen bevált és biztos hatású ez köhögés, rekedtség, katharrus és elnyálkásodásnál. E helyett ajánlottat utasítsunk vissza. Óvakodjunk utáztatoktól. Valódi csakis „Három fenyő” védjeggyel. Csomag 20 és 40 fillér. Raktár Tóth Béla és dr. Rothschnek W. Emil urak gyógyszer-tárában.

Felhívás!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség figyelmét felhívni, hogy folyó hó 15-ére Vár- és Csapó-utca sarkán a mai kor igényeinek megfelelőleg egy

művegyészeti ruha-tisztító és javító intézetet

nyitok, ahol elfogadok mindennemű urali és női öltönyöket, tennisz és csipke függönyöket, butorszöveteket, napernyöket tisztításra s továbbá minden javításokat a legszebben és a legutányosabb árak mellett.

Együttal tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy vállalatom részére sikerült vezetőül Sélyei József urat megnyerni, ki ugy a külföldön, mint a fővárosban a legnagyobb gyárakban szerezte tapasztalatait, mely garanciát nyújt arra nézve, hogy a legmagasabb igényeknek is képes vagyok megfelelni.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve vagyok kiváló tisztelettel

Minárik József

az intézet tulajdonosa.

Apró hirdetések.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűből szedett minden szó 4 fillér.

Legjobb a valódi „Elefánt” mosó-sziksó. Óvakodjunk a hamis, értéktelen utánzatoktól. Kapható minden jobb fűszerkereskedésben.

Kaiser Salamon megnagyobbított részlet-áruházában a tavaszi áruk megérkeztek s egy részletre, mint készpénzfizetés mellett a legolcsóbban beszerezhetők. Nagy raktár tükör és képekben. Hatvan-utca 2. szám

A hatvan-utcai kert II. járásban a csőszház mellett jól gondozott két nyilas szőlő két szobás lakással jutányosan eladó. — Értekezhetni **Csapó-utca 81. szám** alatt.

Részlet fizetésre legjutányosabban beszerezhetők vászon és damasztárak, garnitúrák, ruhakelmék, szőnyegek, férfi öltönyök és felöltők, női kabátok és gallérok nagy választékban Weisz Samu üzletében **Csapó-utca 2. sz.**

Bocskay szőlő telepi Darvas-féle tiszta faj bor „Ezer jó” kapható Kertész Miklós fűszer-, vegyes- és csemege üzletében **Csapó-u. 5.**

Keresek egy okleveles gépészt a konyári sóstó fürdő részére. Teljesen mindegy akár nős, akár nőtlen. Ajánlatok Fürdő-intézettséghez u. p. Hosszupályi, intézendők.

Karlsbádi edények של פסח legolcsóbban kaphatók Debreczen, **Piacz-utca 73. Dr. Tihanyi házban.**

Kitünő faj boraimat ajánlom a tavasz beálltával t. vevőimnek, u. m. 1 liter Magyarádi 40 kr., 1 liter Aradvidéki 32 kr. Bán Kálmán, Egyháztér.

Bodega Rosner Mártonnál **Piacz-u. 75.** Naponta érkezik **friss virstli** és válogatott szép **felvágottak.** Mindenféle italok.

Boreczet, kitünő, házilag készült eladó. Czim: **Hatvan-utca 9. a házmesternél.**

Küldőncznek egy ügyes, megbízható 12—14 éves fiu irodába azonnal felvétetik. Czim a kiadóhivatalban.

Újságárúsításra férfiak, nők és 14 évesnél idősebb gyermekek jó jövedelemre azonnal felvétetnek. Jelentkezzenek a kiadóhivatalban.

Tavaszi idény ujdonságok.

Van szerencém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a tavaszi és nyári idényre a **legszebb ujdonságok bel- és külföldi szövetekben** megérkeztek s így

férfi szabó műhelyemben

saját felügyeletem alatt a legmodernebb szabás szerinti

férfi ruhák

a legújabb divatu szövetekből igen mérsékelt árak mellett készítettnek.

Üzlethelyiség: **Széchenyi-utca, a Donogán és Somossy céggel szemben.**

Tisztelettel

Steier M. C.

férfi szabó.

Friss töltésű ásványvizek.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy a „**Geréby Fülöp utódai**” cég üzletét megvettem és azt törvényszékiileg bejegyezve

Máyer Jenő

név alatt tovább vezetem.

Üzletemet a legmodernebbül rendeztem be, s úgy **fűszer- anyag és festék,** valamint **csemege osztályát** a legjobb minőségű **friss áruval** szereltem fel.

Minden törekvésem oda fog irányulni, hogy pontos és figyelmes kiszolgálás, jó minőségű áru és jutányos árak által, a nagyérdemű közönség bizalmát és pártfogását kiérdemeljem.

Számos megkeresést kér

mély tisztelettel

MÁYER JENŐ

előbb

Geréby Fülöp utódai.

Eredeti csiraképes, olomzárólt luczerna. lóhere, répa, valamint konyhakerti és virágmagvak.

Linoleum és porostyán szobapadló mázok. parket. Viaszok a legjutányosabban.

Naponta friss, valódi prágai sódar. thea- és főző vaj.
Minden szombaton friss bécsi virstli.

Szépség, szépítés a jóizlés követelménye!

Művésznők, artistánék, irigyelt szépsége, megszerezhető, a Debreczenben is általánosan közkedvelté vált „**Matild**” szépítő szerek által. **Matild krém, Matild arczkenőcs,** a legvastagabb szeplőt, májfoltot, vimedlit, arczszőrt, porzsenést biztosan eltávolít, kis tégl 1 korona, nagy tégl 1 korona 60 fillér. Ragya himlőhely kisimitására 1 tégl 4 korona.

Matild arczszépítő szappan, szóda nélkül a kenőcsökhöz construálva.

Matild powder, ásványi anyagoktól ment ártalmatlan 3 színben, dobozza 1 és 2 korona. Tessék megpróbálni, ha nem használ, hiánytalanul visszaadom az árát.

Kun István gyógyszerész, első magyar „**Matild**” műlaboratoriuma (a párisi laboratorie cosmetique „**Matilde**” mintájára alapított 1895-ben, Budapest, Nefelejt-utca 23. sz.

Budapesten: **Töröknél,** Debreczenben: **Tóth Béla** gyógyszerésztárában.

Szabadalmazott önműködő

permetező-készülékek

„Syphonia”

szőlőtelepek

és komlóültetvények befecskendezéséhez,

a gyümölcsfákat károsító rovarok

a szegecs és tormáncs kiirtására,

valamint a levélbetegségek elleni védekezésre stb.

10 vagy 15 liter töltésű

Önműködő, hordozható permetezők

rézüsttel is,

petroleum-vegyítő-készülékkel, vagy anélkül; kocsira szerelt, önműködő permetezők gyártatnak és szállítatnak különlegesség gyanánt

MAYFARTH PH. és Ta.

mezőgazdasági gépgyárak, borsajtók és gyümölcs-értékesítő-gépek különlegességi gyárai által

BÉCS, II. Taborstrasse 71. sz.

Kimerítő árjegyzékek ingyen. — Képviselek és viszonteladók kerestetnek.